

Jessie Kleemann, *Arkticós Doloros*, 2019

At tale højt i stilhed

Hun bruger sin krop til at sætte fokus på klimakrisen og nuancere forestillingen om at være grønlænder i Danmark. Lige nu har hun en soloudstilling på SMK – Statens Museum for Kunst, der blandt andet byder på performances og installationer. Mød Jessie Kleemann.

Jessie Kleemann, ORSOQ, 2012, SMK. Foto: Frida Gregersen

Vi har aftalt at mødes med Jessie Kleemann på Statens Museum for Kunst (SMK) nogle måneder før udstillingen på museet åbner. Allerede på vej op ad trappen til indgangen fornemmer jeg en summen af mennesker, der bevæger sig til og fra museet. Jeg finder Jessie Kleemann foran cafeen og konstaterer, at der er alt for travlt til at tale sammen der.

Da vi forlader museet, fortæller hun, at hun udstiller både på SMK og Kunsthal Rønnebæksholm til august. På SMK er der fokus på hendes performance- og installationskunst, mens udstillingen på Rønnebæksholm vil kredse om hendes maleriske og poetiske praksis.

Vi finder en cafe ikke så langt fra museet, og snakken falder på den kommende udstilling på SMK. Jeg spørger, hvilke temaer hun er optaget af.

"Hvad skal jeg kalde det?" siger hun og fortsætter:

"Spørgsmålet omkring klimaforandringerne, for vi er jo direkte påvirkede af dem i Grøn-

land. Og der hvor jeg kommer fra, ser vi det tydeligt og har gjort det længe. Jeg kan ikke lukke ned for det – det bliver skizofrent, hvis man kan det. Ligesom vi ikke kan lukke ned for krigen."

Det hele hænger sammen

Hun er særligt optaget af de temaer og dilemmaer, der hænger sammen med klimakrisen.

"Vi har vænnet os til at være pakket ind i vat og generelt have en god økonomi her i Europa. Der har været så meget vækst. Gennem de 20-30 år, jeg har arbejdet med kunst, har jeg arbejdet med mange forskellige dilemmaer. De taler ofte ind i hinanden, og derfor taler jeg også ind i klimakrisen," siger hun.

Hvilke følelser vækker klimakrisen i dig?
"Jeg synes, det er skræmmende og hårdt, men alt andet er også skræmmende og hårdt. Jeg forsøger at menneskeliggøre det. Det er den måde, jeg er i det på. Vi kan ikke bare tale om det som noget abstrakt, selvom det altid er abstrakt at tale om politik. Det er

udenfor en selv, men ved at menneskeliggøre det og bruge min egen krop, så har jeg meget større adgang til det," siger hun, og tårerne fylder hendes øjne.

"Jeg har ikke andre muligheder. SMK er et sted, hvor der kommer mange mennesker. De kommer også for at få en oplevelse. Men hvordan gør man oplevelsen rørende? At det kan gøre ondt igennem øjnene, at det kan røre noget i kroppen. Fordi... Ja," siger hun og holder en pause, "Det er meget kropsligt. At gøre tilstedeværelsen tydelig. Mange steder er man langt væk fra klimakrisen. Det er det, der gør, at jeg har valgt ikke at lukke ned for det. Det lever i mig, kan man sige."

Danske forbindelser

Et andet element, Jessie Kleemann ofte brug af i sin kunst, er hendes grønlandske rødder. Hun husker, at der specielt i starten af hendes karriere altid var fokus på det grønlandske, når hun blev inviteret.

"Når der var fokus på Grønland, så blev jeg kontaktet. Men jeg er meget mere end det. Vi er mere end det. Vores kultur er ikke >>

Jessie Kleemann, ORSOQ, 2012, SMK. Foto: Frida Gregersen

» bare en ting, og jeg vil gerne nedbryde de der kasser og bokse,” siger hun.

”Det er nogle af de diskussioner, jeg er en del af. Postkolonialisme, alt det der postpost-post. What is that?” Spørger hun og tilføjer:

”Det er faktisk vores virkelighed. Vi er hele tiden nødt til at genforhandle, hvordan vi er. Genforhandle Grønland i Danmark. Det er ikke bare Grønland som en selvstændig stat eller nation, det er vi jo ikke. Der er hele tiden de der ydre lag, som påvirker alle vores tilstedeværelser.”

18 kilo sælspæk

Jessie Kleemann bruger ofte elementer fra den grønlandske kultur i sin kunst. Det kan være sælspæk, traditionelle klæder eller bestemte bevægelser. Udstillingen på SMK,

der åbnede den 24. august, består af installationer, videoværker og live performances. Blandt andet hendes værk ORSOQ, hvor sælspæk indgår som en del af installationen. Men der kommer også til at være helt nye værker og performances, hvoraf nogle er filmet i Grønland.

”At begynde at arbejde med performancekunst har været lidt som en forfatter, der begynder at skrive og mister venner og familie. Fordi det er nogle gange meget tæt på, så det bliver tolket på af mine nærmeste. Det er så tæt på noget af det, som kan tale rent,” siger hun.

Det kan være ikoner og symboler fra Grønland, forklarer hun.

”Jeg gør ofte brug af objekter, der får mig til at reagere. For eksempel tørfisk eller sæl-

spæk. Jeg vil ikke sige, jeg hamstrede sælspæk, men jeg samlede det, når vi havde spist det derhjemme. Til sidst havde jeg en klump på 18 kilo. Den måtte jeg bruge til noget. Jeg prøvede at smelte det eller lade det stå og lugte til det. Så brugte jeg det i en installation, og i min performance på min krop. Jeg kan godt lide at trække på nogle elementer, der vækker sanserne til live – lugtesansen eller øjnene, der ser,” fortæller hun og tilføjer:

”Jeg bliver nogle gange overrasket over, at folk kan synes, det er helligt. Hvordan kan det være det, når vores historie i forvejen er farvet af kolonialisering?”

I dialog med historien

Netop historien er Jessie Kleemann optaget af at udforske.

Jessie Kleemann, Don't touch me, 2019, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu, Greenland National Museum & Archives. Foto: Jakob Skou-Hansen / SMK

”Jeg læser og studerer alt muligt, som jeg tager ind, forholder mig til og har en dialog med – for eksempel den skrevne historie. Hvordan kan vi ændre den?”

Jessie Kleemann er optaget af forhandlinger, dilemmaer og dobbeltheder. Som for eksempel i forholdet til Danmark.

”Ikke fordi jeg skal forklare, hvor grønlandsk eller ikke-grønlandsk, jeg er. Det er en lidt kompleks størrelse at være i Danmark. Ligesom at være sammensmeltet med nogle strukturer. Hvordan penetrerer blikket den oplevelse, så den ikke krystalliserer sig og bliver til ét blik, men bliver farverig og viser, at vi ikke mister noget ved at være her?”

Netop nuancerne er vigtige for hende. Ikke at være en ting, men at kunne udfordre de fastlåste billeder gennem kunsten.

”Min borgerpligt er i mine øjne at få mit kunstneriske udtryk ud til så mange som muligt, så jeg er en del af samtalen. Det er vigtigt for mig, at det ikke bare er sådan en fastfrosset ide om, at ”her kommer grønlanderen.” Tiden er til, at vi udvider alle de der begreber og forstår, at vi kan samarbejde,” siger hun.

”Jeg siger næsten aldrig nej til samarbejde. Vi er nødt til at give hinanden plads, og det er det, jeg godt kan lide. Det værste er for mig at blive fastholdt i en kasse. Også i forhold til det at have en kvindekrop,” siger hun.

Taler højt i stilhed

Hun oplever, at der ofte er holdninger og fordomme omkring en kvinde, der stiller sig frem. At kroppen eksisterer uden for idealer og holdninger.

”Jeg kan huske en gang i '93 eller deromkring, da jeg lavede en performance i Danmark i forbindelse med en grønlandsk udstilling. Der sagde folk: ”Skal du bare vise dig frem?” Så kom der alle mulige labels på. Jeg ved ikke, hvordan jeg kunne holde det ud. Jeg tænkte, at jeg lavede det, der gav mening for mig. Og så blev jeg mødt med dét,” fortæller hun.

”Jeg lavede også mange selvportrætter og portrætterede min krop på papir. Lod den tale. For at arbejde med kropslighed, det er som at arbejde med en organisme, man skal holde i live. Jeg havde ikke tid til at gå op i det der,” siger hun.

I dag er hun 63 år gammel og bruger stadig kroppen i sin kunst. Men hun er blevet mere bevidst om at passe på den og det udtryk, hun får adgang til gennem kroppen.

”Jeg er nødt til at passe på det, jeg har i det kropslige. Det er en del af min kunst, det skal passes på. Der er ingen, der kan gøre det for

Jessie Kleemann, Oil and amulets, 2019, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu, Greenland National Museum & Archives. Foto: Jakob Skou-Hansen / SMK

Jessie Kleemann, Without consent – with consent, 2019, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu, Greenland National Museum & Archives. Foto: Jakob Skou-Hansen / SMK

mig. Jeg må gøre det selv. Så nu står jeg her og bruger stadigvæk min krop kunstnerisk, selvom min krop er gammel. Så nu kan folk ikke komme og sige at det bare er for at vise et eller andet. Nu kan de se strækmærker og appelsinhud. Det er der alt sammen,” siger hun.

”Det er ikke for at vise mig frem, jeg laver performancekunst. Det er for at dyrke kroppen som en størrelse, der også kan formidle noget, være sin egen kommunikator. Jeg behøver ikke bruge store ord, når jeg performer, jeg er faktisk helst stum. Jeg er meget taknemmelig for at have fundet et udtryk, der taler højest i stilheden.” ●

FAKTABOKS:

• Jessie Kleemann er dette efterår aktuel med to store udstillinger, der tilsammen viser spændvidden i hendes virke: Performance, video og installation på SMK (Statens Museum for Kunst) og maleri og poesi på Kunsthal Rønnebæksholm.

• 24. august – 26. november 2023
Jessie Kleemann: Tiden løber løber tiden SMK (Statens Museum for Kunst)

• 19. august – 29. oktober 2023
Lá. Læ. Likkja. Magna. Jessie Kleemann Kunsthal Rønnebæksholm